

Lorena Martinić

Knjižnica Etnografskog muzeja u Zagrebu

lorena.martinic2@gmail.com

ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](#)

Lucija Prusac

Knjižnice grada Zagreba

lucija.prusac@gmail.com

New Professionals i Novi informacijski stručnjaci – prošlost, sadašnjost i budućnost

New Professionals and New Information Experts - Past, Present and Future

Ostalo

Sažetak: Cilj ovog članka je predstaviti New Professionals Special Interest Group (NPSIG), kao i hrvatsku inačicu Novi informacijski stručnjaci (NIS). U prvom dijelu članka riječ je o nastanku NPSIG-a, njihovom ustroju i aktualnim projektima, dok se drugi bavi Novim informacijskim stručnjacima nastalima po uzoru na NPSIG te ostvarenim i budućim projektima NIS-a.

Ključne riječi: International Federation of Library Associations and Institutions, New Professionals Special Interest Group, novi informacijski stručnjaci, projekti

New Professionals

Novi stručnjaci, odnosno *New Professionals Special Interest Group* (NPSIG) djeluju već 17 godina unutar IFLA-e te ispunjavaju ulogu vodilje za regionalna knjižničarska društva motivirajući i podržavajući nove informacijske stručnjake (Šimunović, 2021).

NPSIG je osnovan 2004. godine na poticaj Loide Garcie-Febo, Stuarda Hamiltona i Andrewa Cranfielda. Radi se o radnoj skupini otvorenog tipa koja okuplja knjižničarske i informacijske stručnjake, uključujući i studente i sve ostale zainteresirane. Organizacijom webinara,

radionica i konferencija žele privući nove stručnjake te ih pomoću *networkinga* upoznati s kolegama iz cijelog svijeta, potaknuti na sudjelovanje u projektima te osmišljavanje vlastitih. Loida Garcia-Febo (2021) u svom članku *Podrška novim informacijskim stručnjacima – suradnjom do promjena u svijetu* govori o nastanku ove radne skupine te motivaciji za osnivanje New Professionals Special Interest Group. NPSIG je nastao na IFLA-inoj konferenciji u Buenos Airesu u Argentini kako bi se osigurao prostor pomoću kojeg bi se novi knjižničari mogli uključiti u rad knjižničarskih društava.

New Professionals Special Interest Group spada u IFLA-inu Profesionalnu Diviziju C koja osim NPSIG-a okuplja i druge grupe unutar IFLA-e. Na čelu radne skupine NPSIG-a nalaze se dvije osobe koje obnašaju voditeljske uloge: *convenor* i informacijski koordinator. Njihov mandat traje dvije godine. *Convenor* je ujedno i predstavnik NPSIG-a te glavni organizator, dok je informacijski koordinator odgovoran za predstavljanje NPSIG-a na društvenim mrežama.

Garcia-Febo se u spomenutom članku iz 2021. godine referira na svoje istraživanje o novim knjižničarima iz 2007. godine (Garcia-Febo, 2007) u kojem su rezultati pokazali manjak informiranosti među novim knjižničarima o programima koje im pružaju njihova regionalna knjižničarska društva. Navodi kako je zahvaljujući informiranju novih stručnjaka već 2012. godine došlo do većeg sudjelovanja u projektima, ponajviše u suradnji međunarodnih novih stručnjaka.

Važno je napomenuti da se NPSIG od samih početaka ravna prema planu koji je Garcia-Febo predložila nakon analize rezultata iz spomenutog istraživanja. Plan se sastoji od sljedećih točaka (Garcia-Febo, 2021):

- osmišljavanje alata i materijala kako bi se pomoglo novim stručnjacima u poslovnim pothvatima
- pomoć pri prepoznavanju interesa i vještina novih stručnjaka
- prepoznavanje potreba novih stručnjaka za adekvatnom plaćom, poštovanjem i uključivanjem u planiranje aktivnosti i projekata
- suradnja s nacionalnim i regionalnim društvima kako bi se organizirale radionice za sve knjižničare
- povećanje financiranja kako bi se novim stručnjacima omogućilo sudjelovanje na konferencijama
- organiziranje lokalnih radionica za napredovanje
- promoviranje novih stručnjaka kao budućnosti knjižničarstva te vjerovanje u znanje i vještine novih stručnjaka, odnosno prihvaćanje rizika koje novi stručnjaci donose svojim nekonvencionalnim idejama.

S obzirom na rast radne grupe te sukladno s time na nove potrebe, dodane su nove vodeće uloge: *co-convenor*, koordinator društvenih mreža i volonterski koordinator, a od 2017. godine dodana je i uloga suradnika.

Trenutni NPSIG tim, kako je navedeno na službenim mrežnim stranicama NPSIG-a, sastoji se od: Magdalena Gomułka iz Poljske u ulozi *convenora*, zaposlena u Šleskoj knjižnici u Katowicama, *co-convenor* Marija Šimunović iz Hrvatske, zaposlena u Knjižnično-dokumentacijskom centru Ekonomskog fakulteta u Zagrebu te Antoine Torrens iz Francuske, ravnatelj narodne knjižnice u Compiègneu, koji obnaša ulogu projektnog koordinatora. Kao ispomoć, NPSIG ima tim suradnika koji čine Jelena Vuksanović iz Srbije, zaposlena kao voditeljica Glazbenog odjela knjižnice Matice Srpske, Susanna List-Tretthahn iz Austrije, zaposlena kao voditeljica odjela za obrazovanje unutar Austrijskog knjižničarskog društva te Borna Udatny iz Hrvatske, zaposlen kao školski knjižničar u novootvorenoj osnovnoj školi u okolici Zagreba.

NPSIG je vrlo heterogena grupa koja okuplja nove stručnjake raznih interesa iz različitih knjižnica, koji zahvaljujući svojoj različitosti mijenjaju i pospješuju knjižničarstvo. To postižu sudjelovanjem u kreativnim projektima na međunarodnoj razini. Aktivno sudjeluju na *World Library and Information Congress* (WLIC) gdje na inovativan način predstavljaju ideje za razvoj knjižničarstva. Počeli su sa satelitskim sastankom na WLIC-u održanom 2010. godine, a već su na WLIC-u održanom 2017. godine organizirali nekoliko sesija te *FlashMob*.

Sudjelovali su na 84. WLIC-u održanom od 24. do 30. kolovoza 2018. godine u Kuala Lumpuru u Maleziji s temom *Librarian Fashion: What Does the Way We Dress Say About Us?* te su se dotaknuli tema kao što su knjižničarske uniforme i tetovaže te općenito o tome kako knjižničari izgledaju ili bi stereotipno trebali izgledati. Iduće godine, na 85. WLIC-u održanom u Ateni u Grčkoj od 21. do 29. kolovoza 2019. godine obradili su temu *Library Love Stories* gdje su se dotakli ljubavi u knjižnicama u svim aspektima, od romansi među kolegama do neželjenog „upucavanja“ od strane članova. Na WLIC-održanom od 17. do 19. kolovoza 2021. godine NPSIG je sudjelovao s projektom *Music in the Library World* te su u sklopu toga organizirali glazbeno natjecanje. Žiri se sastojao od knjižničara glazbenika te je bilo prijavljeno 70 pjesama iz 17 zemalja. Također su organizirali i *happy hour*, odnosno karaoke za proslavu završetka WLIC-a.

Osim što aktivno sudjeluju na WLIC-u, NPSIG se bavi okupljanjem novih stručnjaka na svjetskoj razini pomoću interaktivne karte na njihovim mrežnim stranicama. Trenutno ih je posebno izdvojeno 25 na međunarodnoj razini.

New Professionals u Hrvatskoj

Po uzoru na svjetske i regionalne grupe IFLA-ine New Professionals Special Interest Group, Zagrebačko knjižničarsko društvo (ZKD) je 2021. godine pokrenulo novu radnu grupu Novi informacijski stručnjaci (NIS).

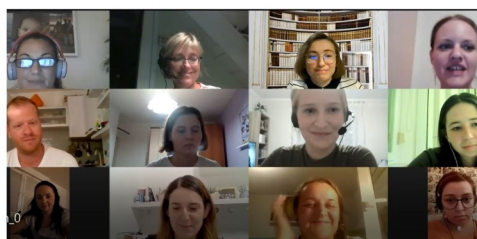
Grupa je pokrenuta na poticaj predsjednice ZKD-a, knjižničarske savjetnice Alke Stropnik i u ZKD-u višestruko angažirane više knjižničarke Marije Šimunović. Marija obavlja ulogu tajnice IFLA New Professionals Special Interest Group, dio je uredništva društvenih mreža i mrežnih stranica NPSIG-a, članica ZKD biciklista, pokretačica i članica Uredništva mrežnih stranica i društvenih mreža ZKD-a te dobitnica Zlatne povelje ZKD-a za 2021. godinu.

Javni poziv objavljen je 27. svibnja 2021. godine na mrežnim stranicama ZKD-a, na društvenim mrežama ZKD-a, na mrežnim stranicama Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te poslan na e-mail adrese svih članova ZKD-a. Prijave su zatvorene 30. srpnja 2021. godine. Na javni poziv pristiglo je 14 prijava te je dogovoren prvi neformalni sastanak kako bi se grupa upoznala, raspravila o smjeru u kojem će se grupa razvijati i koje su obveze njezinih članova.

Radna grupa Novi informacijski stručnjaci okupila je knjižničare iz različitih knjižnica, različitih uloga i godina staža te studente završnih godina bibliotekarstva kojima je cilj svojim raznovrsnim iskustvom, svježim pogledom i idejama pridonijeti napretku struke i razvoju knjižničarstva.

Prvi neformalni sastanak Novih informacijskih stručnjaka održan je uživo 9. rujna 2021. godine, a konstituirajuća sjednica održana je putem Zoom platforme 14. rujna 2021.

Na konstituirajućoj sjednici, školski knjižničar Borna Udatny, koji je ujedno i član IFLA NPSIG -a, odabran je kao koordinator NIS-a, dok su ulogu pomoćnih koordinatorica preuzele knjižničarka Iva Džambaski te knjižničarska tehničarka i studentica izvanrednog studija knjižničarstva Lucija Prusac. Obje su zaposlene u narodnim knjižnicama i ovo im je prvo iskustvo rada u regionalnom knjižničarskom društvu.

Novi informacijski stručnjaci trenutno broje 11 članova. Uz inicijatorice, jedna od članica je i Marija Dukić koja je također zaposlena kao knjižničarska tehničarka u narodnoj knjižnici i aktivna je članica ZKD biciklista. Nove informacijske stručnjake vidi kao priliku za boljom implementacijom ekološke odgovornosti i zelenog razmišljanja kroz razne projekte i aktivnosti kojima bi se zelena pismenost i zelene teme stavile u fokus i potaknule veći

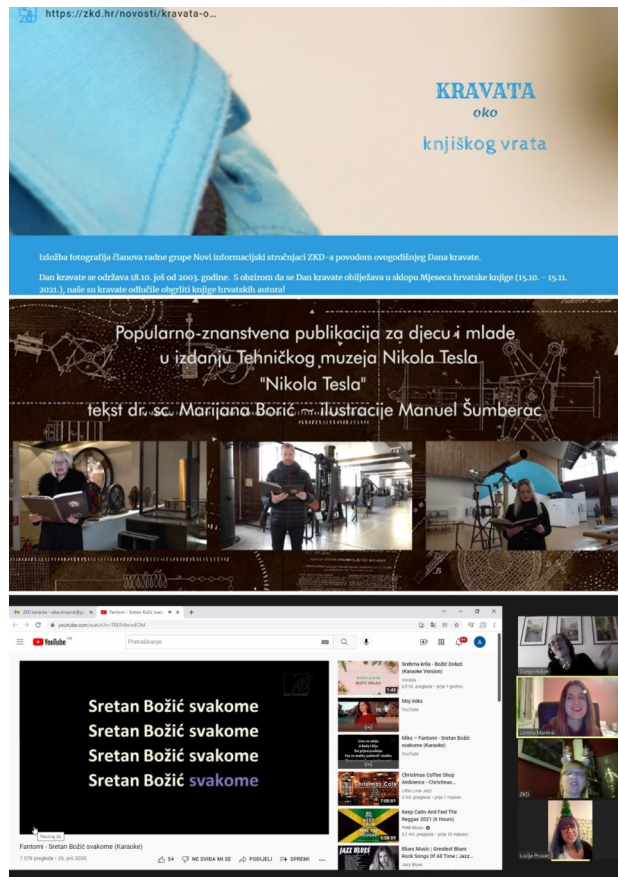
interes. Iva Adžaga Ašperger zaposlena je kao knjižničarka u Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te je članstvom u Novim informacijskim stručnjacima započela svoju ZKD karijeru kroz koju se želi upoznati s iskustvima, praksama i idejama kolega iz zajednice. Viša knjižničarka Lucija Dodigović i knjižničarka Lorena Martinić voditeljice su specijalnih knjižnica, a radom u Novim informacijskim stručnjacima nastoje potaknuti ostale „solo knjižničare“ na umrežavanje s kolegama. Lorena je članica još dvaju uredništva unutar ZKD-a: potiče nove kolege na stručno usavršavanje prisustvovanjem na ZKD forumu te njihov rad čini vidljivijim zalažući se za njih u Uredništvu mrežnih stranica i društvenih mreža ZKD-a.

Grupi su se priključile i tri studentice knjižničarstva na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Višnja Katalinić, Lana Petrač i Mihaela Tomljanović koje tek kreću graditi svoju karijeru te Nove informacijske stručnjake vide kao priliku za učenje od iskusnijih kolega, dogovaranje stručne prakse, volontiranje i traženje inspiracije za pisanje diplomskog rada. Tijekom konstituirajuće sjednice utvrđeno je da heterogenost grupe nije prepreka u osmišljavanju okvirnog plana i programa rada već da uvelike doprinosi raznovrsnosti ideja koje su se nametnule kao niz potencijalnih projekata koje bi NIS želio ostvariti u iduće dvije godine. NIS karakterizira širok spektar interesa pa se tako među članovima nalaze i zaljubljenici u arheologiju, lingvistiku, filozofiju, religiju, etnologiju, fotografiju, kreativno pisanje te vrsni poznavatelji engleskog, njemačkog, španjolskog i švedskog jezika.

17. rujna 2021. održan je *Futur drugi – 3. okrugli stol o ulozi stručnog knjižničarskog društva danas* u organizaciji Zagrebačkog knjižničarskog društva, gdje je koordinator radne grupe Borna Udatny prvi put službeno predstavio Nove informacijske stručnjake. Kroz tri tematska bloka stručnjaci iz cijelog svijeta razgovarali su o radu njihovih regionalnih i nacionalnih knjižničarskih društava, izazovima s kojima se susreću i načinima prilagodbe rada u uvjetima pandemije. Prisutnost knjižničarskih društava u virtualnom svijetu, sudjelovanje u EU projektima i rad Novih informacijskih stručnjaka postaju međusobno isprepletene djelatnosti koje stvaraju poticajno okruženje za rad i razvoj knjižničarske struke. Upravo se treća sesija pod nazivom *Novi informacijski stručnjaci u knjižničarskim društvima* u kojoj su sudjelovali i kolege iz regionalnih IFLA-nih New Professionals Special Interest Group nametnula kao idealno okruženje za predstavljanje hrvatske inačice New Professionalsa.

Prvi u potpunosti samostalan projekt radne grupe NIS bila je izložba fotografija [Kravata oko knjiškog vrata](#) povodom Dana kravate. Kao što je navedeno na mrežnim stranicama udruge Academia Cravatica (2018), Dan kravate prvi put je obilježen 18. listopada 2003. godine, kada je izvedena instalacija *Kravata oko Arene* u Puli u organizaciji spomenute udruge. Kako se Dan kravate obilježava unutar Mjeseca hrvatske knjige (od 15. listopada do 15. studenog), a ova godina je ujedno proglašena i Godinom čitanja, Novi informacijski stručnjaci odlučili su odjenuti knjige hrvatskih autora u kravate. Iz zavidne kolekcije fotografija knjižnica i vlastitih kolekcija (u koje se potkrao i koji inozemni autor) oblikovana

ja virtualna izložba pomoću alata Google Sites. Promotivni plakat za izložbu izrađen je pomoću internetskog alata za grafički dizajn Canva te je na njemu prvi put korišten logo Novih informacijskih stručnjaka. Poveznica na virtualnu izložbu podijeljena je na mrežnim stranicama ZKD-a, kao i na svim društvenim mrežama, a članak o izložbi objavljen je i na portalu mimaladi.hr (Petrač, 2021).

Nadahnuti uspjehom prvog projekta krenulo se u realizaciju još jedne ideje s konstituirajuće sjednice – *FlashMob*. Performans imena [NISam Tesla, ali jesam svjetlo među knjigama](#) ostvaren je u suradnji s Tehničkim muzejom „Nikola Tesla“ koji je 4. prosinca 2021. postao okupljalište knjižničara. Članovi NIS-a su zajedno s autoricom Marijanom Borić istovremeno čitali ulomak iz knjige *Nikola Tesla*, priuštivši posjetiteljima muzeja jedno posebno iskustvo. Pojam *FlashMob* obično se povezuje s plesom, pjevanjem ili nekom drugom aktivnošću kratkog trajanja koja se održava na javnom mjestu i čiji sudionici se često međusobno ne poznaju, no imaju zajedničku poruku koju žele prenijeti. Novi informacijski stručnjaci odabrali su prostor Tehničkog muzeja s ciljem da se ne izgube u masi. Poruku o poticanju čitanja i performansu Novih informacijskih stručnjaka prenio je i neovisni *news* magazin Nacional u kojem je objavljen intervju s koordinаторom Bornom Udatnyjem i autoricom Marijanom Borić (Jurđana, 2021).

Razgovarajući o motivima za uključivanje u radnu skupinu NIS, visoko mjesto na listi prioriteta zauzelo je međusobno povezivanje knjižničara u Hrvatskoj i svijetu. Radna skupina

odlučila se za neformalan pristup u ostvarivanju ovog cilja te je 30. prosinca organizirala karaoke party *NISam slavuj, ali pjevam!* na koji su bili pozvani svi članovi Zagrebačkog knjižničarskog društva. Na taj način Novi informacijski stručnjaci predstavili su se kolegama iz ZKD-a kao motivirana skupina prepuna ideja, stručnih znanja i vještina koja je u samo tri mjeseca postojanja ostvarila tri vrlo različita projekta.

Umjesto zaključka

U budućnosti Novi informacijski stručnjaci planiraju nastaviti pronalaziti zanimljive i kreativne načine poticanja čitanja, afirmirati se u knjižničarskim krugovima sudjelovanjem na konferencijama i organizacijom vlastitih, educirati se u području informacijskih i komunikacijskih znanosti, povezati se s kolegama iz drugih uredništava unutar ZKD-a s ciljem ostvarivanja zajedničkih projekata te se povezati s kolegama iz IFLA NPSIG i aplicirati za uvrštavanje na svjetsku mapu novih informacijskih stručnjaka (New Professionals Special Interest Group, 2021). Moto Novih informacijskih stručnjaka glasi – *dio koji nedostaje* – te se nadamo da će u budućnosti kolege iz struke prepoznati članove Novih informacijskih stručnjaka kao radnu grupu koja sve svoje projekte gradi na stručnosti svojih članova i uključiti ih i u svoje projekte, a nadamo se da će rezultati našeg rada privući i pokojeg novog člana.

Poveznice na projekte Novih informacijskih stručnjaka u 2021. godini:

Izložba fotografija *Kravata oko knjiškog vrata* dostupna putem poveznice:

<https://sites.google.com/view/httpsnisizlozba/po%C4%8Detna-stranica>

FlashMob *NISam Tesla, ali jesam svjetlo među knjigama*, snimka dostupna putem poveznice: <https://zkd.hr/novosti/nisam-tesla-ali-jesam-svjetlo-medu-knjigama/>

Literatura:

1. Academia Cravatica (2018) *Svjetski dan kravate*. [Mrežno] Dostupno na: <https://academia-cravatica.hr/svjetski-dan-kravate-2/?lang=hr> [21. 01. 2021.]
2. Garcia-Febo, L. (2021) *Podrška novim informacijskim stručnjacima – suradnjom do promjena u svijetu*. Zbornik radova i priloga Trećeg okruglog stola o ulozi stručnog knjižničarskog društva. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 96-99.
3. Jurdana, I. (2021). *Zagrebačko knjižničarsko društvo: Godinu čitanja obilježili performansom u Tehničkom muzeju*. [Mrežno] Dostupno na: <https://www.nacional.hr/zagrebacko-knjiznicarsko-drustvo-godinu-citanja-obiljezili-performansom-u-tehnickom-muzeju/> [21. 12. 2021.]
4. New Professionals Special Interest Group (2021). *About* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/about-3/> [26. 12. 2021.]

5. New Professionals Special Interest Group (2021). *New Professionals Worldwide*. [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/new-professionals-worldwide/> [22. 12. 2021].
6. New Professionals Special Interest Group (2021). *Team* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/about-3/leadership-team/> [26. 12. 2021.]
7. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2010 Satelite Meeting* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/archive/presentations/the-global-librarian/> [26. 12. 2021.]
8. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2011 Satelite Meeting* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/archive/presentations/beyond-new-professionals/> [26. 12. 2021.]
9. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2017* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/wlic-2017/> [26. 12. 2021.]
10. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2018* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/wlic-2018/> [26. 12. 2021.]
11. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2019* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/wlic-2019/> [26. 12. 2021.]
12. New Professionals Special Interest Group (2021). *WLIC 2020* [Mrežno] Dostupno na: <https://npsig.wordpress.com/2020/02/20/call-for-papers-music-in-the-library-world-2/> [26. 12. 2021.]
13. Petrač, L. (2021). *Izložba povodom Svjetskog dana kravate – „Kravata oko knjiškog vrata“*. [Mrežno] Dostupno na: <https://mimladi.hr/2021/10/18/izlozba-povodom-svjetskog-dana-kravate-kravata-oko-knjiškog-vrata/> [22. 12. 2021.]
14. Šimunović, M. (2021). *Novi informacijski stručnjaci u knjižničarskim društvima*. Zbornik radova i priloga Trećeg okruglog stola o ulozi stručnog knjižničarskog društva. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 94-95.